

רכבת הרים רגשית

החיבור הרגשי והרעיוני בין טל, רדלר ודרימר לבין עדויות החיילות לא נוצר בן רגע ואף אינו קשור ישירות לחוויות אישיות שלהן מהשירות בצה"ל. טל (40), במאית המופע, היתה קצינה ושירתה כמאבחת פסיכוכנית; רדלר (37), מוזיקאית, שימשה מפיקה של להקות צבאיות ואילו דרימר (27), יוצרת ספוקן-וורד, בחרה שלא להתגייס. הבמאי סיני פתר הוא שחיבר אשתדק בין טל לבין אנשי "שוכרים שתיקה" וכך יצא הפרויקט לדרך. "כבר בתחילת התהליך התברר לנו שיש כאן הודמנות להרחיב את היריעה לחקירה שתעסוק בנשים במציאות הביטחוניסטית בישראל, בנשיות במדינה שהנרטיב בה הוא כל כך ביטחוניסטי וגברי", מספרת טל. "בתמימות גדולה, גם רצינו להבין מה יהיה הכישוף שייטיים את הכיבוש. זו היתה היומרה שלנו". רדלר מוסיפה כי "כשאנחנו מתחילות לעבוד על הצגה אנחנו חייבות להאמין בכל הלב שהיא זאת שתעשה את השינוי. זאת תהיה אמנות והיא תחולל שינוי כבר למחרת הבכורה".

למרות התקוות הגדולות והאמונה בכוחה של היצירה, הקריאה הראשונית של החוברת, הכוללת 95 עדויות של חיילות ששירתו בגדה ובעזה בעשור הראשון של שנות ה-2000, היתה קשה משציפו. "זה היה כבד כי את באמת לא רוצה לדעת על הדברים האלה ואת גם לא יודעת עליהם", אומרת דרימר. "זה היה מדכא מאוד. את אומרת לעצמך, 'ידעתי שקורים שם דברים איומים, אבל לא ראיתי בהם דמויות, לא

את הפה היה גדול יותר. שלוש... בשלב ההוא, שבו אנחנו כבר... אנחנו חוזרות בנו ואומרות... נוכח לישון בלילה".
וששות הראשוניים שלהן וב-
דדות המורכבות שזימנה להן
ות עם שאלות הנוגעות לנשיות
בחברה מיליטנטית, העלו הש-
פע בבכורה בספטמבר האחרון.
בסיסי" אינו מזכיר כלל את
ות העדויות שמקיים "שוכרים"
עם לפעם בהשתתפות אמנים
סיפוריהן הקשים לעיכול של
דיים כגוף ראשון במחשבות וב-
דות, ההתבגרות והאימהות של
ת, שעולות לבמה במדים ורודים;
וור, במשחקי מלים ובעיקר במו-
שונים, בתרכובת שיוצרת אירוע
טף וצולף כאחד.

שבה ציינת התיאטרון הפוליטי
עט נעלמה כליל, מה הוביל את
דרימר להציג בכל זאת במרכז הב-
דויות מהשירות בשטחים ובפרט
שבהן, אלה שתופסות נתח מצר-
בשיח הציבורי בנושא בהשוואה
רבים? איך הן מצליחות להתגבר,
הל, על ההדחקה המשותפת של
טחים? אילו תגובות מעוררים
אם – כפי שמקוות היוצרות וכמו
מדבקה שהן מחלקות לצופים,
סוף נגמרים" – המופע גם מותיר
ה שמשוה ישתנה?

דימינתי אותם, לא הבנתי עד כמה הם
איומים עד שקראתי את העדויות".
דימיננתן שרק גברים מחוללים את הדב-
רים שקורים בשטחים?
טל: "כן, כי את חושבת יותר על גברים
כשאת חושבת על מלחמה".
דרימר: "זה קצת טריק, כי קראנו בחוברת
גם עדויות של לוחמות שעושות מעשים קשים
וגם הרבה עדויות של נשים שצפו בסיטואציות
מהצד. מעבר לזה, פחדנו מאוד להיות מדכאות
ולחלוטין לא רצינו שזאת תהיה יצירה שמ'
ביאה עוד ייאוש".

רדלר: "ברגע מסוים הבנו שהתקרית היא
נקודה בתוך תופעה רחבה יותר שעליה אנ-
חנו מבקשות לדבר. כלומר, אנחנו לא מדב-
רות עכשיו, לדוגמה, על עדותה של הלוחמת
מהמטרה הצבאית על החייל שהחטיף אג-
רוף לוקן פלסטיני בחברון, כמו שאנחנו מדב-
רות על זה שלהרבה אנשים שהיו ליד החייל זה
נראה בסדר, הוא לא קיבל ביקורת על המעשה.
השיח שלנו עוסק בתופעה החברתית, שהיא
המטרידה".

על אף הרצון שלהן להתבונן במבט על על
התופעות החברתיות שעולות מתוך העדויות,
ההתמודדות הנקודתית עם הטקסטים היתה
לעתים בלתי אפשרית בעבורן. כמופע הן
מספרות כיצד בכל חזרה אחת מהן התפרקה
בככי, ורדלר מציינת על הבמה כי "עברנו לא
רק טלטלה פיזית, אלא גם מנטלית. אנחנו
אוספות את עצמנו ומיטלטלות לאורך הח-
זרות, מיטלטלות למעלה ולמטה כמו רכבת
הרים רגשית".

בשיחה מוסיפה רדלר, האם היחידה מבין
השלוש, שהתקשתה לשמוע או לקרוא עדויות

שעסקו בקטינים. "זה היה לי קשה וקר
מדי ואני לא יכולה ליצור מהמקום הזה,
הרגשתי שזה משתק אותי", היא אומרת, "א
הייתי זאת שמאחור, שאומרת להן: 'נו, כ
אגיע לעדות הבאה".

טל אומרת כי הוועוע שמעוררות העדו-
אינו נובע בהכרח מאלימות פורנוגרפ-
שמתוארת בהן כי אם מניואנסים מסוים
שמתארים מנטליות או קוד התנהגות. "א
החיילות ששירתו בחברון מספרת איך ב-
לא אהבו לעלות איתה לשמירה והיו צוחק
עליה שהיא מעבירה הכל לדובר צה"ל, דווח
היא זו שכדי להוכיח משהו השליכה למשא-
אשפה את מפתחות רכבו של פלסטיני שמל-
להביא תרופה לאמור", היא מספרת. "גם מ-
דות של חיילת מהנח"ל שמספרת שיריבה
נער פלסטיני ששוטט ליד הנסיס שלה מל-
מע שמבחינתה זה מה שהיא יכלה לעשות
היא לא יכולה לנטרל מחבל וזו ההשתתפ-
שלה. דווקא הסיפורים הלא-סנסציוניים
סנסציוני, כי כשאת נוכרת פתאום נפרט מ-
כס את יכולה לשים את עצמך לרגע בכל
צדדים בסיפור".

לאורך התהליך הזדהיתן עם החיילות
הייתן ביקורתיות כלפיהן?
דרימר: "ניסינו להתבונן בדברים ב-
חדש, שהוא לא רק מגוון ולא רק מדחיק".
טל: "הבנו שכל התהליך חייב להת-
לא מתוך דקנות אלא מתוך המקום ה-
ילדי-חימל. יותר משיפוטיות, שלושתנו
גשנו הרבה כאב וחשנו שלהשמיע את ה-
של החיילות הללו משמע לספר את ה-
שלהן, בעוד שלהתעלם ממנו זה מעשה ה-
יותר שיפוטי. את יכולה לאהוב את צה"ל,
לדורך על הלוחמים שבו אם את לא מק-
לעדויות שלהם".

לצד קריאת החוברת נפגשו היוצרות
חיילות וחיילים שמסרו עדויות מש-
בשטחים. המפגשים הללו חידדו אצל
הצורך בהקשבה לסיפורים שלהם, ש
מדברת טל. "המשפט שחזר הכי הרבה
חות היה זה שהם שמעו מהאמהות ש
כשחזרו הביתה: 'טוב שאתם פה, אנ-
רוצה לשמוע', ממשיכה טל. "לפיכך, א
הכרחנו את עצמנו לפתוח צוהר לאי-
הפנימית שבנו, בין שהיא כבר מתק-
במציאות ובין שלא, ולומר 'טוב שאנ-
אני רוצה לשמוע. זו המחויבות שלי ל-
אני אורחית במדינה הזאת ואת נל-
לשם בשמי, לכן אנחנו רוצות ומח-
לשמוע אותך'. זה המעט שאנחנו י-
לעשות, ולא התכוונו לערוך להן מ-
שדה על הבמה.

"במפגשים", היא מוסיפה, "נוצרו
אחווה כזאת. אחת הבנות ששירתה ב-
למשל, סיפרה שחשה מלאת שליחות א-
מסתכלת עליה ורואה מולי ילדה שא-
'אני קצת מרגישה שעכדו עלי, שניצ-
התמימות שלי. הייתי שם כל כך
תשוקה - ואני עדיין רואה את התשוקה
לה גם כעת, רק שהפעם זו תשוקה ל-
מהכיוון שהיא מאמינה בו. זה משהו ש
להודות איתו מאוד אף שלא שירתת
חים, התחושה הוונ שנתתי הרבה מהש-
תמימות שלי באמונה גדולה".

טל, דרימר ורדלר
ב"אינסטינקט בסיסי".
נשיות במציאות
ביטחוניסטית-גברית
צילום: אומרי גולן

